

O LITURGHIE ORTODOXĂ PENTRU FANFARĂ

Giulvezan Ovidiu

Titlul ar putea induce o justificată nedumerire, încât dintru început vom lămuri cum se poate asocia o Liturghie ortodoxă cu muzica instrumentală. Și încă ce instrumentală: de fanfară! Este de la sine înțeles că o asemenea muzică nu este destinată rânduiei de cult. Deoarece o muzică instrumentală nu se subscrie canoanelor creștin-ortodoxe și pe deasupra ordinea imnelor nu respectă ritualul liturgic. Atunci, despre ce este vorba? Despre o Suită - Fantezie pentru fanfară, așa cum a subintitulat-o compozitorul, inspirată de cântările Sfintei Liturghii creștin ortodoxe.

Teodor Carp, autorul acestei Suite este un muzician cu experiență în materie de muzică pentru fanfară, fiind decenii în șir dirijorul Muzicii Militare al Garnizoanei Timișoara. Ideea acestui proiect i-a venit din contactul direct cu Corala bărbătească *Speranța*, a Bisericii cu Hramul *Sfântul Ilie* din Timișoara – Fabric, unde activează în calitate de corist și dirijor secund. „Am dorit să redau atmosfera de rugăciune și reculegere pe care o trăiesc de o bună bucată de vreme în mijlocul Coralei *Speranța*, cu alte tehnici și timbruri muzicale, decât cele vocale și care îmi sunt la îndemână, adică prin mijlocirea formației de suflători” – mărturisește Teodor Carp.

Pe lângă cântările liturgice pe care le vom enumera la sfârșitul acestui comentariu, autorul introduce în Suită un cântec de stea și un imn de slavă, adică *Doxologia*, din rânduiala utreniei, ceea ce îi conferă Suitei și atributul de fantezie. Incantațiile și formele flexionare, paradigmele vocale consacrate sunt substituite prin timbrica instrumentală, alăturându-se un substrat armonic discret, cântarea antifonică, canonul și imitația. Pentru a apropia cât mai mult atmosfera din substratul logos-ului, la fiecare început de secțiune s-a plasat intonarea vocală a temei sau a motivului inițial, cu excepția părții a șaptea *Sfânt*. Registrul intonării acestor *citade vocale* nu este imuabil, octava putând fi aleasă în funcție de diapasonul vocilor respective.

Suita are un aspect eclectic, în sensul că imnele nu aparțin unei singure Liturghii, de un autor unic, ci s-a recurs la mai mulți autori în funcție de afinitățile subiective ale celui ce a compus Suita. Uneori temele au fost fragmentate pentru a se elimina *lungimile*, în favoarea prelucrării instrumentale și a expresivității melodico-emoționale. Pentru sporirea câmpului emoțional religios s-au prevăzut inserturi de *clopote*, imprimând lucrării și un caracter de continuitate. *Clopotele*, acordate au de-altfel și rolul de a anticipa tonalitățile sau modurile care urmează.

Aspectul formei de suită este susținut prin caracterul contrastant al ideaticii, al metricii și al tempo-ului fiecărui imn în parte. Subtitlul de *Fantezie* rezidă în anumite libertăți în ceea ce privește un anume tipar de suită. Ordinea părților *imnice* urmărește o anumită desfășurare gradată, culminând cu ultima parte, a XI-a, *Doxologia-Slavă întru cei de Sus, lui Dumnezeu*.

Lucrarea lui Teodor Carp, *Liturghia, Suită – Fantezie* este un demers muzical artistic de cutezanță și în același timp de pioșenie și adânc respect față de sursele imnice folosite. Credem că, cu încuviințarea și o anumită deschidere a înalților ierarhi, ea poate fi intonată și în bisericile ortodoxe, desigur, în ceasurile neliturgice.

Iată secțiunile acestei lucrări insolite:

1. *Binecuvântarea* – Amin, după Timotei Popovici
2. *Ectenie* – Doamne miluiește, cântare tradițională
3. *Antifon I* – Slavă Tatălui, după Ghelasie Basarabeanul și Ion Popescu-Pasărea
4. *Imn* – Sfinte Dumnezeule, după Amfilohie Iordănescu

5. *Marș funebru* – În veci pomenirea, după G. Musicescu
6. *Heruvic* – Carii pre heruvimi, melodie tradițională grecească
7. *Sfânt* – după Francisc Hubic
8. *Axion* – Cuvine-se, după Timotei Popovici
9. *Tatăl Nostru* – după Anton Pann
10. *Cântec de stea* – Doamne, Iisuse Hristoase, după Gh. Cucu

Doxologia – Slavă lui Dumnezeu, cântare tradițională